

FAKTA OM UNGE OG ALKOHOL

Aldersgrænser for køb af alkohol i dag

I detailhandlen (butikker, tankstationer og lign.) skal man være 16 år for at købe alkohol med en alkoholprocent op til 16,5 %, mens man skal være 18 år for at købe produkter med 16,5 % og derover. I restaurationsbranchen (restauranter, diskoteker, barer og lign.) skal man være 18 år for at købe alkohol uanset alkoholprocent.

Det går den forkerte vej med unges fuldskab

I 2015 havde 32 % af danske 15-16-årige været fulde mindst én gang i løbet af den seneste måned. I 2019 var denne andel steget til 40 %. Det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 13 %¹.

Danske unge har bedst tilgængelighed af alkohol

95 % af de 15-16-årige danskere vurderer, at de let kan anskaffe sig alkohol – det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 78 %². Samtidig er Danmark et af blot 5 lande i EU, der har en aldersgrænse for køb af alkohol på 16 år – de øvrige EU-lande har højere aldersgrænser³.

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen

Unge, der i teenageårene har et stort forbrug af alkohol, har større risiko for senere i livet at drikke mere end andre voksne⁴, og en tidlig alkoholdebut øger risikoen for alkoholafhængighed senere i livet⁵⁻⁶.

Alkohol er ikke en almindelig forbrugsvarer

Alkohol øger risikoen for mere end 60 forskellige sygdomme, herunder kræft, mave-tarm sygdomme, lungesygdomme og hjertekarsygdomme⁷⁻⁸. Hvert år dør ca. 3.000 danskere som følge af alkohol (alkoholrelaterede sygdomme og alkoholrelaterede ulykker)⁹, og danskernes overforbrug af alkohol er estimeret til at koste samfundet 13 mia. danske kroner årligt¹⁰.

Alkohol er endvidere sammen med tobak en af hovedårsagerne til stigende social ulighed i sundhed¹¹.

Unge er særligt sårbare over for alkoholens skadevirkninger

Hjernen er først færdigudviklet i 20-års alderen. Det betyder, at et stort alkoholforbrug i ungdommen kan have alvorlige kognitive skadevirkninger¹² og kan betyde, at man ikke får udnyttet sit læringspotentiale fuldt ud.

Unge alkoholforbrug har konsekvenser

Et stort alkoholindtag øger på kort sigt risikoen for ulykker, vold og usikker sex¹³.

Alkoholrelaterede skader pådrages særligt af unge¹⁴, og i 2018 havde 1.722 unge i alderen 15-24 år kontakt med sygehuset pga. alkohol – og alkoholforgiftning er den hyppigste årsag¹⁵.

Hver måned er alkohol gennemsnitligt skyld i ét dødsfald blandt unge¹⁶

40 % af unge 15-25-årige har haft blackouts på grund af alkohol¹⁷. Blandt 15-17-årige er andelen 31 %.

Hver tredje af (31 %) af unge 15-25-årige er kommet til skade på grund af alkohol¹⁸. Blandt 15-17-årige er andelen 29 %.

Dødsfald grundet alkohol

Hver måned er alkohol skyld i gennemsnitligt ét dødsfald blandt unge 15-25-årige¹⁹.

Alkohol og aldersgrænser

Højere aldersgrænser er en af de mest effektive strategier til at nedbringe alkoholforbruget blandt unge²⁰. En 18 års aldersgrænse for køb af alkohol vil bringe Danmark tættere på aldersgrænserne i Sverige, Norge og Finland, hvor man skal være mindst 18 år for at købe alkohol – og i visse tilfælde 20 år (afhængigt af alkoholprocenten)²¹. Desuden ligger en 18-års aldersgrænse fint i tråd med øvrige aldersgrænser, der relaterer sig til myndighedsalderen i Danmark, herunder 18-års aldersgrænsen for køb af tobak.

Danskerne bakker massivt op om at hæve aldersgrænsen

To tredjedele af voksne danskere går ind for en 18-års aldersgrænse for køb af alkohol (65 %). Kun 15 % er imod. Opbakningen findes på tværs af politisk ståsted²².

WHO anbefaler højere aldersgrænser

Verdenssundhedsorganisationen WHO anbefaler højere aldersgrænser som et effektivt redskab til at nedsætte unges alkoholforbrug²³.

Producenterne laver specifikt produkter rettet mod 16-17-årige

I dag må 16-årige købe alkohol op til 16,5 %. Producenterne går tættest mulig på den grænse og udbyder alkoholiske drikke i 16-16,4 %-intervallet.

Unge mener selv, at alkoholindtaget blandt danske unge er for højt

Lidt over halvdelen af 15-25-årige mener, at alkoholforbruget blandt unge i Danmark er for højt (54 %)²⁴.

74 % af 15-25-årige synes det er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge²⁵.

Mange unge oplever drikkepres

Lidt over halvdelen af 15-25-årige har oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere, selvom de havde sagt nej tak (54 %).

30 % af 15-25-årige drikker jævnligt mere alkohol end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes²⁶.

En 18-års aldersgrænse skal følges op af en skærpet håndhævelse af aldersgrænsen

Hver tredje ung i alderen 15-18 år angiver, at de inden for det seneste år, har købt alkohol i detailhandlen (butik/kiosk/supermarked), selvom de ikke var gamle nok ifølge lovgivningen (34 pct.)²⁷

Referencer

- ¹ ESPAD Group (2020), ESPAD Report 2019: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, EMCDDA Joint Publications, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- ² ESPAD Group (2020), ESPAD Report 2019: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, EMCDDA Joint Publications, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- ³ World Health Organization. Alcohol consumption, harm and policy response fact sheets for 30 European countries. World Health Organization 2018.
- ⁴ McCambridge J, McAlaney J, Rowe R. Adult consequences of late adolescent alcohol consumption: a systematic review of cohort studies. *PLoS Med.* 2011;8(2):e1000413.
- ⁵ Pitkänen, T., A. Lyyra, and L. Pulkkinen, Age of onset of drinking and the use of alcohol in adulthood: a follow-up study from age 8–42 for females and males. *Addiction*, 2005. 100.
- ⁶ Grant, B.F., F.S. Stinson, and T.C. Harford, Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12-year follow-up. *J.Subst.Abuse*, 2001. 13(4): p. 493-504
- ⁷ Broholm, K.: Alkohol og Helbred. Sundhedsstyrelsen, 2008.
- ⁸ IARC Working Group on Evaluation of Carcinogenic Risks to Human, Personal Habits and Indoor Combustions. Volume 100 E. A review of Human Carcinogens, International Agency for Research on Cancer, 2012.
- ⁹ Eliassen M, Becker U, Grønbæk M, Juel K, Tolstrup JS. Alcohol-attributable and alcohol-preventable mortality in Denmark: an analysis of which intake levels contribute most to alcohol's harmful and beneficial effects. *Eur J Epidemiol* 2014 Jan;29(1):15-26.)
- ¹⁰ Samfundsøkonomiske omkostninger forbundet med alkoholoverforbrug. Kora 2014.
- ¹¹ Koch MB, Diderichsen F, Grønbæk M, Juel K. . 2015.
- ¹² Hjælp din teenager – med at skabe rammer for alkohol, tobak og stoffer. Sundhedsstyrelsen, 2011
- ¹³ Alkohol og Helbred. København. Sundhedsstyrelsen 2008.
- ¹⁴ Alkoholindtagelse og skadestilfælde indbragt på skadestuen – En undersøgelse ved to danske skadestuer. Aarhus: Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.
- ¹⁵ Unge og alkohol. Registeranalyse af alkoholrelaterede hospitalskontakter, dødsfald samt medicinsk- og offentligt finansieret alkoholbehandling blandt 15-24 årige for perioden 2014-2018. Sundhedsdatastyrelsen, oktober 2020.
- ¹⁶ Statens Institut for Folkesundhed. Alkoholrelaterede dødsfald blandt unge 2010-2019.
- ¹⁷ Endnu ikke offentliggjorte tal, der udgives i hhv. rapporten "Unge alkoholvaner i Danmark 2021" (2. halvår 2022) og i notatet "15-17-åriges oplevelser med at have drukket for meget" (ultimo februar 2022).
- ¹⁸ Endnu ikke offentliggjorte tal, der udgives i hhv. rapporten "Unge alkoholvaner i Danmark 2021" (2. halvår 2022) og i notatet "15-17-åriges oplevelser med at have drukket for meget" (ultimo februar 2022).
- ¹⁹ Hviid SS, Holst CA, Becker U, Tolstrup J. Alkoholrelaterede dødsfald blandt 15-25-årige, 2010-2019. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- ²⁰ Wagenaar AC, Toomey TL. Effects of minimum drinking age laws – Review and analyses of the literature from 1960 to 2000.
- ²¹ World Health Organization. Alcohol consumption, harm and policy response fact sheets for 30 European countries. World Health Organization 2018.
https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/393107/achp-fs-eng.pdf
- ²² Epinion for Kræftens Bekæmpelse, november 2021. <https://www.cancer.dk/nyheder/vaelgerne-stoetter-18-aars-aldersgraense-for-koeb-af-alkohol-uanset-politisk-staasted/>
- ²³ World Health Organization. Status report on alcohol consumption, harm and policy responses in 30 European countries in 2019. World Health Organization 2019.
- ²⁴ Meyer MKH, Lundgaard PB, Zachariasen E, Christensen ASP. . Unge alkoholvaner i Danmark 2019. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba) 2020.
- ²⁵ Endnu ikke offentliggjorte data, der udgives i forbindelse med Unge alkoholvaner i Danmark 2021, som udkommer i efteråret 2022.
- ²⁶ Meyer MKH, Lundgaard PB, Zachariasen E, Christensen ASP. . Unge alkoholvaner i Danmark 2019. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba) 2020.
- ²⁷ Meyer MKH, Lundgaard PB, Zachariasen E, Christensen ASP. . Unge alkoholvaner i Danmark 2019. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba) 2020.